

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/sledztwa/akty-oskarzenia/178707,393-Akt-oskarzenia-przeciwko-Markowi-A.html>
28.02.2026, 19:28

393. Akt oskarżenia przeciwko Markowi A.

W dniu 19 stycznia 2023 r. prokurator Oddziałowej Komisjo ŚZpNP we Wrocławiu skierował do Sądu Rejonowego w Szczecinie akt oskarżenia przeciwko byłemu podprokuratorowi Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w Szczecinie – Markowi A., któremu zarzucono, że w okresie od 29 marca do 16 grudnia 1982 roku doprowadził do bezprawnego pozbawienia wolności kilku działaczy „Komitetu Obrony Solidarności” wydających lub rozpowszechniających wydawnictwo noszące tytuł „Biuletyn Informacyjny Komitetu Obrony Solidarności”.

Marek A. przygotował postanowienia o przedstawieniu zarzutów oraz postanowienia o tymczasowym aresztowaniu, przypisując pokrzywdzonym „sporządzanie, przechowywanie i kolportowanie pism zawierających fałszywe wiadomości mogące osłabić gotowość obronną PRL”, podczas gdy działania ich nie stanowiły przestępstwa. Ponadto Marek A. przygotował akty oskarżenia zawierające zarzuty popełnienia przestępstw, pomimo iż materiał dowodowy nie dawał podstaw do przyjęcia, iż swoim zachowaniem oskarżone przez niego osoby faktycznie popełniły zarzucane im czyny. Ponadto Marek A. podlegał skład orzekający Sądu Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Bydgoszczy do uznania winnymi pokrzywdzonych i wymierzenia im kar w wymiarze od 1 roku do 3 lat pozbawienia wolności.

Wprowadzony w Polsce w dniu 13 grudnia 1981 roku stan wojenny i wynikające z jego przepisów radykalne ograniczenie podstawowych praw obywatelskich wzbudziły ogromny sprzeciw społeczny, a ówczesną władzę pozbawiły praktycznie zupełnie zaufania i wiarygodności w oczach społeczeństwa. Wielu czołowych działaczy NSZZ „Solidarność” zostało internowanych lub aresztowanych, a ci, którzy pozostali na wolności w dużej części podjęli działalność podziemną, przede wszystkim drukując i kolportując bezdebetową prasę i ulotki związkowe. Wobec nasilenia się cenzury i braku wolnych mediów w Polsce, wydawnictwa te dla wielu osób były jedynym źródłem wiarygodnej wiedzy o tym, co dzieje się w Polsce i na świecie. Silne struktury podziemne zdelegalizowanej „Solidarności” wykształciły się przede wszystkim w dużych miastach, (między innymi w Szczecinie) i w istniejących na ich terenie zakładach pracy. Taką działalność podjęli na terenie Szczecina zaraz po wprowadzeniu stanu wojennego: Marian G., Ryszard S., Ireneusz J., Zdzisław Cz., Jerzy K. i Krzysztof M. (pracownicy Szczecińskiego Przedsiębiorstwa Budownictwa Przemysłowego w Szczecinie) oraz Henryk S. i Tadeusz K. (pracownicy firmy „Energorozruch Gliwice” zatrudnieni w 1981 roku przy budowie Zakładów Mięsnych w Szczecinie). Wszyscy byli przed wprowadzeniem stanu wojennego szeregowymi członkami N.S.Z.Z. „Solidarność”, z wyjątkiem Krzysztofa M., który był przewodniczącym Komisji Zakładowej „S” w swoim zakładzie pracy.

Ich działalność polegała przede wszystkim na drukowaniu i kolportażu biuletynu „Komitetu Obrony Solidarności”, w którym zawarte były przede wszystkim informacje o aktualnych wydarzeniach w Polsce i na świecie, w tym także o represjach stosowanych w stosunku do działaczy zdelegalizowanej „S” i wobec ogółu społeczeństwa przez ówczesną władzę. Działalność ta nie trwała długo, bowiem już wczesną wiosną (w okresie od marca do maja) 1982 roku, wszyscy zostali zatrzymani, a następnie tymczasowo aresztowani pod zarzutem przynależności do nielegalnej organizacji „Komitet Obrony Solidarności” (w skrócie KOS).

Przeprowadzona w ramach prowadzonego śledztwa analiza treści wydawnictw opracowywanych lub rozpowszechnianych przez KOS, w żadnej mierze nie daje podstaw do uznania, by mogły one *wywołać rozruchy lub niepokój publiczny*, a wręcz przeciwnie – mimo napiętej sytuacji politycznej w Polsce i agresywnej antysolidarnościowej propagandy ówczesnej władzy – nawoływały one do oporu biernego, pokojowego i w sposób wyważony informowały o bieżącej sytuacji.

Działanie pokrzywdzonych nie stanowiło zatem przestępstwa, nawet przy uwzględnieniu obowiązujących wówczas przepisów prawa karnego oraz reżimu prawnego stanu wojennego. Zastosowanie wobec nich izolacyjnego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, a następnie doprowadzenie do ich skazania było działaniem bezprawnym i stanowiło akt represji.

Czyny zarzucone w akcie oskarżenia zostały opisane w art. 231 § 1 kk, art. 18 § 2 kk i art. 189 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk, w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 177. z późn.zm.).

W dniu 4 października 2023 r. Wojskowy Sąd Garnizonowy w Szczecinie wydał postanowienie o zwróceniu sprawy prokuratorowi OK we Wrocławiu w celu uzupełnienia akt śledztwa. Prokurator złożył zażalenie na powyższe postanowienie sądu w dniu 23 października 2023 r.

Wojskowy Sąd Garnizonowy w Szczecinie w dniu 4 lipca 2024 r. umorzył postępowanie karne z uwagi na brak wymaganego zezwolenia na ściganie. Prokurator złożył zażalenie na powyższe postanowienie sądu w dniu 10 lipca 2024 r.

W dniu 21 sierpnia 2024 r. Wojskowy Sąd Okręgowy w Poznaniu utrzymał w mocy zaskarżone przez prokuratora orzeczenie WSG w Szczecinie. W dniu 24 października 2024 r. prokurator Oddziałowej Komisji skierował kasację od postanowienia Wojskowego Sądu Okręgowego w Poznaniu.